

4. Výdaje domácností na zdravotní péči

4.1 Výdaje domácností podle druhu péče (ICHA-HC)

Výdaje domácností byly v minulých letech pouze doplňkovým zdrojem financování zdravotní péče, nicméně v současné době vzrůstá jejich význam především v souvislosti se zavedením regulačních poplatků v roce 2008.

V rámci zpřesnění metodiky jsou používána zdrojová data z rodinných účtů (výdaje za služby ve zdravotnictví) a data z maloobchodního obrátu (výrobky ve zdravotnictví).

Následující tabulka zachycuje vývoj výdajů domácností na zdravotnictví v letech 2000 až 2010.

Tabulka 4.1: Výdaje domácností podle druhu péče

Druh péče (ICHA-HC)	mil. Kč					Index 2010/2009	Průměrné roční tempo růstu (v %)
	2000	2005	2008	2009	2010		
1 Léčebná péče	3 061	4 840	12 533	16 481	12 923	78,4	33,38
1.1 Lůžková péče	232	268	631	1 029	924	89,8	31,84
1.3 Ambulantní péče	2 829	4 572	11 902	15 452	11 999	77,7	33,51
1.3 Ambulantní péče (kromě 1.3.2)	994	1 500	4 551	5 908	5 091	86,2	38,64
1.3.2 Stomatologická péče	1 835	3 072	7 351	9 544	6 907	72,4	30,36
2 Rehabilitační péče	427	817	1 879	2 939	2 941	100,1	47,10
2.1 Lůžková péče	349	634	1 493	2 437	2 188	89,8	44,36
2.3 Ambulantní péče	78	183	386	502	753	150,0	57,38
5 Léky a PZT ¹	10 385	17 454	26 876	23 721	26 003	109,6	20,15
5.1 Léky	7 881	13 114	20 556	18 143	20 341	112,1	20,88
5.1.1 Předepsané léky	2 144	4 770	9 878	8 718	8 605	98,7	32,04
5.1.2 Volně prodejné léky	5 439	7 942	10 052	8 872	11 077	124,9	15,29
5.1.3 Ostatní léky	298	401	626	553	659	119,2	17,20
5.2 PZT	2 504	4 340	6 320	5 578	5 662	101,5	17,72
5.2.1 Brýle	2 006	3 343	4 868	4 296	4 361	101,5	16,80
5.2.2 OP ² pomůcky	163	265	386	340	346	101,8	16,25
5.2.9 Ostatní PZT	335	732	1 066	941	955	101,5	23,31
Celkem	13 873	23 110	41 288	43 141	41 867	97,0	24,72

Od roku 2008 se výdaje domácností na zdravotnictví pohybují nad hranicí 40 miliard Kč. V porovnání s rokem 2009, kdy bylo dosaženo zatím maximální hodnoty 43 141 mil. Kč, se o rok později snížily výdaje domácností o 3%. Z tabulky 4.1 plyne, že se výdaje domácností na zdravotnictví se od roku 2005 zvyšovaly průměrným ročním tempem růstu 24,72%.

Domácnosti každoročně vydávají největší část prostředků na léky a PZT (62 % výdajů na zdravotnictví). Léky tvořily největší výdajovou položku z kategorie léky a PZT (78% výdajů v roce 2010). V uplynulých letech docházelo k postupnému zvyšování výdajů na předepsané léky, které vyvrcholilo v roce 2008 (9 878 mil. Kč). O rok později byl zaznamenán jejich mírný pokles, který pokračoval i v roce 2010, kdy dosáhl hodnoty 8 605 mil. Kč., což je o 15% méně než před dvěma lety. Výdaje za volně prodejné léky se v roce 2009 snížili oproti předchozímu roku o 13%. Při posledním šetření byl zaznamenán nárůst výdajů za léky bez receptu téměř o jednu čtvrtinu. Absolutní hodnota 11 077 mil. je prozatím nejvyšší od roku 2000.

¹ Prostředky zdravotnické techniky

² Ortopedické a protetické pomůcky

4.2. Výdaje domácností na regulační poplatky

V souladu se zákonem č.261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým byl mimo jiné změněn zákon č.48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, začali pacienti od počátku roku 2008 hradit zdravotnickým zařízením nově zavedené regulační poplatky.

Ze čtyř základních druhů poplatků dosáhly nejvyšší částky a to 2 657 mil. Kč (tj. 47,3 % z uhrazených poplatků) poplatky za recept (resp. za předepsané léčivé přípravky či potraviny pro lékařské účely). Následovaly poplatky za návštěvu u lékaře v úrovni 1 530 mil.Kč (27,2 %), za hospitalizaci (resp. ústavní a lázeňskou péči) ve výši 1 243 mil.Kč (22,1 %) a konečně poplatky za pohotovostní službu výši více než 191 mil. Kč (3,4%).

Tabulka 4.2.a : Výdaje na regulační poplatky (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	Index 2010/2009
Poplatky za recept	2 411 161	2 659 293	2 657 363	99,9
Poplatky za návštěvu lékaře	1 805 866	1 650 240	1 530 418	92,7
Poplatky za hospitalizaci	1 176 098	1 262 562	1 242 669	98,4
Poplatky za pohotovost	178 145	207 753	191 444	92,1
Celkem	5 571 270	5 779 848	5 621 894	95,8

Od roku 2009 zůstaly poplatky za recept na stejné úrovni. K nepatrnému snížení došlo u poplatků za hospitalizace v nemocnicích a láních. Výdaje za návštěvu lékaře a za využití pohotovostních služeb poklesly o více než 7%.

Tabulka 4.2.b : Výdaje na regulační poplatky v roce podle věku a pohlaví (v tis. Kč)

	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	52 250	45 944	1 830	1 460	22 086	17 149	13 524	11 282
05-09	26 657	22 496	3 549	1 999	11 294	9 148	7 593	6 495
10-14	18 852	17 912	496	380	9 354	9 015	4 949	4 320
15-19	21 496	32 271	13 866	20 165	9 720	12 206	6 395	6 207
20-24	18 665	34 289	30 050	45 727	9 497	13 262	7 938	7 911
25-29	22 736	42 928	32 268	52 147	11 314	22 596	7 795	7 652
30-34	34 436	59 384	43 096	67 636	15 930	28 208	8 848	8 575
35-39	39 395	63 803	43 215	69 544	16 290	21 547	7 761	7 357
40-44	42 017	60 341	39 323	59 388	18 205	17 749	5 766	5 165
45-49	54 687	75 478	43 783	65 644	23 637	23 863	5 085	4 640
50-54	77 004	104 090	51 320	76 372	35 230	33 339	4 587	4 481
55-59	117 035	146 318	67 235	90 685	53 329	44 488	4 610	4 684
60-64	148 263	180 840	72 684	94 244	66 862	56 755	3 999	4 300
65-69	129 743	174 778	59 638	82 485	60 932	61 515	2 712	3 182
70-74	98 867	151 990	44 154	64 985	50 232	63 826	1 826	2 407
75-79	87 267	155 645	37 082	59 314	50 633	87 092	1 610	2 418
80-84	58 232	125 637	22 746	40 046	41 301	92 904	1 160	2 002
85+	30 425	85 194	10 330	21 532	28 425	93 734	737	1 471
Celkem	1 078 025	1 579 338	616 664	913 753	534 272	708 397	96 896	94548
Celkový součet	2 657 363		1 530 418		1 242 669		191 444	

Zajímavé poznatky přináší členění poplatků podle pohlaví a věku pacientů (pojištěnců), zejména pak v přepočtu na jednoho pojištěnce (viz tab. 4.2.c). Vyšší poplatky připadají na ženy (625 Kč na osobu a rok) než na muže (457 Kč). Týká se to téměř všech druhů regulačních poplatků, pouze případně poplatku za pohotovost jsou průměrné částky téměř vyrovnané.

Tabulka 4.2.c : Průměrné výdaje na regulační poplatky na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč)

	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	176	162	6	5	74	60	45	40
05-09	110	98	15	9	46	40	31	28
10-14	80	81	2	2	40	41	21	19
15-19	70	111	45	69	32	42	21	21
20-24	55	107	89	142	28	41	23	25
25-29	67	125	89	152	31	66	21	22
30-34	76	140	95	159	35	66	20	20
35-39	90	156	99	170	37	53	18	18
40-44	118	180	111	177	51	53	16	15
45-49	157	226	125	197	68	71	15	14
50-54	224	306	149	224	102	98	13	13
55-59	314	378	180	234	143	115	12	12
60-64	426	471	209	246	192	148	11	11
65-69	525	588	241	277	246	207	11	11
70-74	620	705	277	302	315	296	11	11
75-79	707	803	300	306	410	449	13	12
80-84	746	835	291	266	529	618	15	13
85+	752	795	255	201	702	874	18	14
Průměr	212	300	121	173	105	134	19	18